ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Αγωνιστής του αντιδικτατορικού κινήματος, στέλεχος του ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση

Ο Σήφης Καυκαλάς έζησε από τα μέσα την εξέγερση του Πολυτεχνείου, όντας δευτεροετής φοιτητής στους Τοπογράφους και μέλος της Αντι-ΕΦΕΕ.

«Σε μια εποχή επίθεσης στις αξίες και τα οράματα που γέννησαν οι αγώνες κατά της χούντας, αποτελεί ευθύνη και χρέος όσων έζησαν τα γεγονότα να μιλήσουν γι αυτά στους νεότερους», τονίζει, απαντώντας στην ερώτηση γιατί μιλά για τα τότε γεγονότα, κάτι που απέφευγε τα προηγούμενα χρόνια.

Συνέντευξη στους Δημήτρη Γκόβα και Νίκο Ξηρουδάκη

▶ 14 Νοέμβρη 1973: Περίγραψέ μας τη μέρα σου…

Πρόκειται να οριστούν συνελεύσεις των συλλόγων του Πολυτεχνείου. Οι σύλλογοι τότε ήταν πέντε, οι τέσσερις είχαν καθορίσει συνέλευση την ίδια ημέρα. Οι τοπογράφοι, η σχολή μου, είχε συνέλευση την επόμενη μέρα το πρωί. Βλέπω τον καθοδηγητή μου από την Αντι-ΕΦΕΕ, τον ρωτάω αν υπάρχει κάτι για την ίδια μέρα. Όχι, μου είπε, αύριο το πρωί μόνο να είσαι στην ώρα σου στη συνέλευση. Έτσι, πήγα για μπάσκετ με φίλους μου στον Αγ. Κοσμά! Γυρίζοντας το απόγευμα, πέρασα από το Πολυτεχνείο –έμενα σχετικά κοντά– και βλέπω αναβρασμό, σαν κατάληψη. Ξαναβρήκα τον καθοδηγητή μου και μου είπε ότι πάμε για συνέλευση, όπου θα εκλέξουμε αντιπροσώπους για τη Συντονιστική Επιτροπή.

▶ Με ποια γραμμή πήγατε στη συνέλευση;

Υπήρχαν δυο προσεγγίσεις στις γραμμές του κινήματος αλλά και μέσα στις αντιδικτατορικές οργανώσεις. Μια τρόπον τινά πιο ήπια και μια πιο σκληρή. Κάποιοι προσέβλεπαν στον περιορισμό των συνθημάτων και των αιτημάτων σε καθαρώς φοιτητικά προβλήματα, κάποιοι άλλοι έδιναν στις κινητοποιήσεις αντιαμερικάνικο, αντιιμπεριαλιστικό χαρακτήρα,

θέτοντας ως στόχο την πτώση της χούντας. Μέσα στον οίστρο των στιγμών, κάποιοι ξεφύγαμε... Γελάω όταν θυμάμαι το εξής περιστατικό: Καθώς δεν είχαμε τη δυνατότητα να τυπώνουμε φέιγ βολάν, γράφαμε χειρόγραφα τρικάκια με συνθήματα. Εγώ, ανάμεσα στα άλλα συνθήματα, έγραφα και... «Κάτω το κράτος»! Ήταν μεγάλος ο ενθουσιασμός που επικρατούσε. Στην «τριάδα» των συντρόφων μου ανατέθηκε η αποστολή να στήσουμε οδόφραγμα στη γωνία Λ. Αλεξάνδρας και Σπ. Τρικούπη, το θυμάμαι και χαίρομαι.

▶ Τι είχε προηγηθεί της κατάληψης στο Πολυτεχνείο;

Δεν ήταν κάτι που έπεσε από τον ουρανό. Όλους τους προηγούμενους μήνες υπήρχαν γεγονότα που προετοίμαζαν την κορύφωση, δημιουργούσαν μια συλλογική εμπειρία. Πράγματι, μια βδομάδα πριν τη Νομική, στις 14 Φλεβάρη του 1973, παραβιάστηκε για πρώτη φορά το πανεπιστημιακό άσυλο στο Πολυτεχνείο με άγριο ξύλο. Είχαμε μια συγκέντρωση, όταν μπήκε αιφνιδιαστικά η αστυνομία χτυπώντας βάναυσα φοιτητές και φοιτήτριες, σε βαθμό που από το ξύλο καταντούσαν αγνώριστοι ακόμη και για οικεία τους πρόσωπα. Το σοβαρό αυτό γεγονός έχει μείνει στο σκοτάδι, σπάνια εξιστορείται. Όπως και με τη δεύτερη κατάληψη της Νομικής, τον Μάρτη. Η μορφή της κατάληψης, με συμμετοχή του κόσμου που παρέμενε μέσα, είχε δοκιμαστεί στη Νομική. Μέσα από αυτή τη μορφή, ο ίδιος ο κόσμος που αγωνιζόταν, ερχόταν στο προσκήνιο.

Είχαμε επίσης τις κινητοποιήσεις ενάντια στο «Νόμο πλαίσιο» της χούντας για τα πανεπιστήμια, εκείνες κατά της στράτευσης των φοιτητών, τις κινητοποιήσεις και τις συγκρούσεις στο μνημόσυνο του Γ. Παπανδρέου στις 3 Νοέμβρη του ’73, λίγες μέρες πριν την εξέγερση.

Γι αυτό θεωρώ άστοχη τη συζήτηση γύρω από το ποιος είχε τη δείνα γραμμή, ποιος το πρότεινε πρώτος κλπ.

Το αναφέρει και ο Λένιν στα χαρακτηριστικά της επαναστατικής κατάστασης. Δεν λέει μόνο: οι πάνω δεν μπορούν, οι κάτω δεν αντέχουν. Αναφέρει και τον τρίτο όρο: η εργατική τάξη δρα αυτοτελώς πολιτικά, παρά τις θέσεις, κομμάτων, γραμμών κλπ. Αυτή είναι η διαλεκτική της ιστορίας, της ταξικής πάλης. Είναι φορές που ο λαϊκός παράγοντας εισρέει στην Ιστορία αυτοτελώς. Αν δεν υπάρχει η κομμουνιστική εναλλακτική μέσα εκεί, κατά πάσα πιθανότητα η κατάσταση θα οδηγηθεί στην ενσωμάτωση. Οι κινητοποιήσεις δεν γίνονται επειδή τις προκαλεί ένας ινστρούχτορας με το μαγικό ραβδί. Οι μάζες μπορεί να βγουν στο προσκήνιο χωρίς η πρωτοπορία να έχει δώσει σήμα. Από κει και πέρα κρίνεται η πρωτοπορία. Η δυναμική τέτοιων γεγονότων, με αυθόρμητα χαρακτηριστικά, δεν προεξοφλείται, δεν

υπακούει σε συνταγές και κουτάκια ούτε προσχεδιάζεται σε γραφεία. Η ίδια η εξέλιξή τους υπερβαίνει τα διλήμματα, αν τα αιτήματα θα είναι αμιγώς φοιτητικά ή ευρύτερα πολιτικά.

> Στο έδαφος της έλλειψης πίστης στην αποτελεσματικότητα του αγώνα, καλλιεργούνται απόψεις αναζήτησης κοινοβουλευτικού δρόμου

▶ Υπήρξε στις γραμμές του κινήματος η άποψη περί απαγκίστρωσης από το Πολυτεχνείο και «κλιμάκωσης» του αγώνα στις γειτονιές;

Ακούγονταν απόψεις περί του πόσο μπορεί να κρατήσει η κινητοποίηση, τρεις μέρες, τέσσερις μέρες; Άλλος το μετέφραζε σε αυτό που λες. Άλλος το μετέφραζε σε μια μεγάλη πορεία που αφού πάει στο Σύνταγμα θα επιστρέφαμε να ξαναμπούμε μέσα στο Πολυτεχνείο. Οι απόψεις αυτές ήταν μειοψηφικές. Δεν σταμάταγε το ποτάμι, ήταν ασταμάτητο. Στο Πολυτεχνείο του ’73 δεν συμμετείχαν μόνο φοιτητές αλλά και εργαζόμενοι, εργάτες, μαθητές και κάτοικοι των Μεγάρων που έδιναν τότε αγώνα ενάντια στις απαλλοτριώσεις των χωραφιών τους.
Όσο μας συμπαραστεκόταν ο λαός θα αντέχαμε. Εμπεριέχεται όμως συχνά, σε ερωτηματικά την ώρα της μάχης περί του «πόσο διασφαλισμένη είναι η θετική έκβαση», μια διαλυτική ηττοπάθεια, που τη συναντάμε και σε σύγχρονους αγώνες. Έχεις κάνει την εκτίμηση εκ των προτέρων ότι μάλλον θα αποτύχεις και θέλεις να απαγκιστρωθείς γρήγορα με τις λιγότερες απώλειες. Έτσι όμως, όπως δείχνει και η εμπειρία, και θα χάσεις και θα έχεις και περισσότερες απώλειες.

▶ «Όποιος στη μάχη πάει για να πεθάνει, στρατιώτη μου τον πόλεμο τον χάνει…»

Υπάρχει βέβαια και κάτι πιο ειδικό. Όταν δεν πιστεύεις στη δυνατότητα ανατροπής της χούντας από το λαϊκό κίνημα, ψάχνεις λύσεις από τα πάνω και μέσα από το παλιό αστικό πολιτικό προσωπικό. Ακούστηκαν και οι πρώτοι ψίθυροι για λύση Καραμανλή, απόψεις που δεν έβρισκαν τότε απήχηση. Μετά την καταστολή, γινόμουν έξω φρενών με την ηττοπάθεια που καλλιεργούνταν από άλλους μέσα στο κίνημα για τον δήθεν μαξιμαλισμό της εξέγερσης, ότι έφερε την πιο σκληρή χούντα του Ιωαννίδη, ότι μας έφερε πολύ πίσω μη αξιοποιώντας το φτιασίδωμα της χούντας με τον Μαρκεζίνη κλπ. Πρόκειται για ένα ψυχολογικό και πολιτικό υπόβαθρο που εκ των προτέρων προετοιμάζεται να υποδεχθεί τελικά την ήττα, το «Καραμανλής ή τανκς».

▶ Υπήρχαν και άλλες στάσεις;

Σε αντιδιαστολή με τα προηγούμενα, θυμάμαι ένα περιστατικό στις μαύρες μέρες που ακολούθησαν την καταστολή. Ήταν οι πρώτες μέρες του Δεκέμβρη του ΄73 και το Πολυτεχνείο είχε ανοίξει, όταν ξαφνικά, ο αξέχαστος κομμουνιστής αγωνιστής Χάρης Γαϊτανίδης, ανεβαίνει στα σκαλιά του κτιρίου Γκίνη και αρχίζει αμίλητος να χτυπάει παλαμάκια. Δειλά στην αρχή, τον ακολουθήσαμε όλο και περισσότεροι και πήγαμε στα κάγκελα δίνοντας το σήμα στον κόσμο αλλά και σε μας τους ίδιους, ότι το Πολυτεχνείο ζει και τίποτα δεν τέλειωσε. Είναι μια σκηνή που θα μου μείνει αξέχαστη.

Πηγή: *ΠΡΙΝ*